

Kirsty Manningová

Zmizelý rukopis může
odhalit dávná tajemství
a změnit přítomnost

Záhada rukopisu

Vězení Fresnes, rok 1940: Margot, bývalá komorná z luxusní vily na Riviéře, skončí ve vězeňské cele s novinářkou Joséphine. První dostala trest smrti za vraždu, druhá je členkou protinacistického odboje. Když později společně strádají v pracovním táboře, vzájemná náklonnost a důvěra jim pomohou přečkat nejhorší okamžiky. Domů se však vrátí jen jedna z nich.

Paříž, současnost: Ovdovělou Evie, majitelku obchůdku se vzácnými botanickými tisky a matku dospívajícího syna, vytrhne z truchlení příprava výstavy o manželově pratetě Joséphine Murantové, slavné autorce detektivních románů. Evie se zalíbí myšlenka strávit se synem poslední krásné léto, a tak spolu odjíždějí do Joséphininy vily na Azurovém pobřeží, jež byla součástí dědictví. Tam Evie rozplétá nitky dávné vraždy a s nimi i málo známý osud Francouzek, vězněných během nacistické okupace v Německu.

Román, který umně propojuje minulost s přítomností, je zároveň něžným a jímavým příběhem ženského přátelství, obětí, ztrát, ale i příslibů nových lásek.

„Důmyslný příběh z pera Kirsty Manningové je stejnou měrou zdrcující jako vítězoslavný. Její talent vymýšlet překvapivé zvraty mu propůjčuje kouzlo knihy, kterou si nemůžete nechat ujít.“

– Publishers Weekly

„Historický román ve vrcholné formě.“

– Better Reading

Kirsty Manningová

Záhada rukopisu

Kirsty Manningová

Záhada rukopisu

Přeložila Bohumila Kučerová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Tato kniha je román. Jména, postavy, místa a události se v některých případech zakládají na historických událostech, jsou však použita fiktivně.

Copyright © Osetra Pty Ltd 2021

Published by Allen Unwin, Australia

Translation © Bohumila Kučerová

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-704-7 (ePub)

ISBN 978-80-7625-703-0 (pdf)

ISBN 978-80-7625-243-1 (print)

Pro Jemimu,
která si v srdci nese
nezdolnost a radost.
Jsi ve všech ohledech
nádherná bytost.

1. kapitola

MARGOT

VILA SANARY, AZUROVÉ POBŘEŽÍ
14. ČERVENCE 1939

Velkolepá, mramorem obložená vstupní hala vily překypovala barvami a živou konverzací. Politici, umělci, spisovatelé, členové společenské smetánky a příslušníci místní francouzské venkovské šlechty popíjeli šampaňské a martini a zdravili se navzájem polibky na tvář, bodrým poplácáváním po zádech a pevnými stisky rukou. V rohu hrála pětičlenná jazzová kapela a teplý letní vzduch se mísil s drahými parfémami, pylem a kouřem z doutníků.

Margot Bissetová v jednoduché uniformě služebně se proplétala mezi hosty: ženami ve flitry pošíitých róbách se sniženým pasem či pouzdrových šatech z čistého hedvábí a muži v dokonale padnoucích smokinách. V první části večera bylo jejím úkolem chodit mezi hosty s miskou naplněnou vonnou směsí, která prosycovala sál vůní hřebíčku a pomerančového oleje.

Její zaměstnavatelka, madame Tilly Munroová, jí předtím strčila misku do ruky a zašveholila: „Jak *exotická* vůně, drahoušku, velmi svůdná. Chodte po sále, dokud nevyprchá.“ Hedvábná černá róba madame Munroové nyní zašustila za jejími zády. „Ach, máte na tváři zlatou šmouhu, jak roztomilé.“ Vytáhla z kabelky pošíité korálky kapesník a setřela Margot barvu z líce.

„Merci, madame.“

Žena kormidlovala Margot do rohu z doslechu hostů. „Co se týče naší hry, dnes večer,“ pravila tlumeným hlasem, „je velmi důležité, abyste udělala přesně to, co vám řeknu.“

Margot se sevřel žaludek.

„Vous comprenez?“

Margot zkroušeně přikývla.

„Dobrá. Tak tedy, schováte se na balkoně nad bazénem. Těsně před půlnocí vytáhnete ze skryše za palmou revolver a ve chvíli, kdy začne ohňostroj, vystřelíte do vzduchu. Až najdou Peggyino tělo, musí se ze zbraně ještě kouřit. Jde o důkazy!“

„Opravdu si myslíte, že všechno dobře dopadne?“ otázala se Margot zdráhavě.

„Ale ovšem, drahoušku. A nyní jděte! Vytvořte našim hostům tu správnou atmosféru. Není to nádhera?“ Madame zatleskala dlaněmi v rukavicích a vrhla se kolem krku zaskočenému vévodovi z Windsoru, který se dostavil v doprovodu své manželky.

Margot se malinko zdržela, aby si prohlédla bývalého anglického krále a jeho ostýchavě se tvářící choť, jak se zdraví s hostitelkou a houfem oslňujících hostů v jejím závěsu. Věděla, že Munroovi jsou nesmírně bohatí, ale dotýkat se tak nenuceně bývalého panovníka...

Zatímco Margot procházela s vonnou miskou sálem, pokukovala po kulatém stole, v jehož středu stála váza s bílými liliemi, jejichž stonky nechala madame na tento večírek pozlatit.

Tilly Munroová byla velká milovnice nákladných překvapení. Loni při oslavě Dne pádu Bastily nechala vypustit bazén a naplnit ho nejlepším šampaňským značky Krug. Nikdo nezapomněl na fontánky kropící rozjařené hosty bublinkami, jež zanechávaly na jejich opálené pokožce, róbách a smokinzích lepkavou vrstvu dobré nálady.

Jak jinak přebít tuhle okázalost než nečekanou vraždou?

Toho dne ráno si madame Munroová zavolala Margot do svého pokoje, a zatímco se oblékala, vysvětlila jí, že někdo musí být během večírku zavražděn. „Nikdo si nikdy nepamatuje, co jsme jedli nebo pili – zda humra nebo křepelku, Krug nebo Dom Pérignon. Jediné momenty, které utkví v paměti, jsou ty zábavné.“

„Ale v-vražda, madam?“ vykoktala Margot. Copak se její zaměstnavatelka načisto pomátla?

„Neblázněte, drahoušku.“ Madame se naklonila k zrcadlu, aby si obtáhla oko černou linkou. „Nemám na mysli skutečnou vraždu. To jste si snad myslela...?“ Otočila se k Margot, a než si nanesla druhou linku, sjela ji pohoršeným pohledem. „Bude to fingovaná vražda.“

Margot poplašeně zamrkala. „Kdo –?“

„Peggy Schramsburgová,“ pronesla madame pevně a pak už veselejším tónem pokračovala: „Ještě o tom neví. Oznámím jí to těsně před obědem. Ale vím, že má smysl pro legraci.“

Margot si v duchu položila otázku, jestli se *smysl pro legraci* vztahuje i na hraní role oběti vraždy.

„Usmějte se, Margot. Bez úsměvu vypadáte nevlídně, a to se na mladou ženu nehodí. Pamatujte, že je to pouze *hra*. Bude to senzace.“

Nyní už nastal večer a brzy dojde na uskutečnění bláznivého plánu její zaměstnavatelky. Margot těžce polkla a obrátila pozornost zpět k hostům – zvláště mademoiselle Schramsburgové, stojící opodál. Štíhlá americká dědička měla na sobě smaragdově zelené večerní šaty s hlubokým výstřihem a obnaženými zády. Štrasové nášivky na rameňou a opasku odrážely světlo a její úhledné kadeře zdobila podobně upravená čelenka. Živě rozprávěla se ženou v modrých šatech pošítych korálky. „Tyhle květiny vypadají tak překrásně, jsou mnohem hezčí než přírodní lilie, nemyslíte?“

Mademoiselle vybrala z řady pohárů vyrovnaných s vojenskou přesností dvě sklenky šampaňského a jednu z nich podala lehce roztřesenou rukou druhé ženě. Obě dámy si přitukly a pak Peggy o krok ustoupila, aby mohla obdivovat představení, jež se ve vstupní hale začalo odehrávat. „Tilly má vždycky v rukávu schované nějaké překvapení,“ pronesla sevřeným hlasem. Všichni zvedli hlavy k místu, kde hlavní lustr nahradila visutá hrazda.

Jazzová kapela zahrála hlasitěji a strop osvítily reflektory. Drobná žena s nagelovanými tmavými vlasy, jež jí přiléhaly k lebce jako koupací čepice, a zelenými flitry nad víčky se postavila na hrazdu a rozhoupala tyč. Hrazda vyjela nahoru a akrobatka se začala za obdivných výkřiků publika pod sebou houpat stále výš.

Obzvláště ohromen byl monsieur Munro v oslnivě bílém smokingu a s rozvázaným motýlkem. Právě zabloudiv do haly a zamířil na druhý konec k madame Munrové, jež se zatím odpoutala od společnosti Windsorů. „Tady jsi, drahoušku. Ten zatracený motýlek mi nejde uvázat a –“ Zarazil se, když se nad ním zhoupala akrobatka s pažemi svěšenými dolů. Jak propnula svižné tělo, ukázalo se, že na sobě nemá trikot, ale bradavky jí zakrývají pouze flitry pošíité štrápce ve tvaru hvězdy.

„Zavři pusu, drahouši,“ pošeptala madam Munroová šokovanému manželovi. „Aby sis neposlintal sako.“

Diváci vzrušeně výskali. Hostitelčina ramene se dotkla čísi ruka v bílé rukavičce. Peggy Schramsburová ukázala na visutou hrazdu. „Co si vymyslíš příště, Tilly? Tohle je naprostá senzace. Neumím si představit, co dalšího jsi na dnešní soirée naplánovala.“

Madame obdařila mladou ženu nuceným úsměvem. „Och, opravdu?“

Margotinu pozornost upoutal vysoký tmavovlasý muž v doprovodu drobné elegantní ženy, který se právě zdřivil s ostatními hosty. Široká ramena nesl vzpřímeně, bílý

smoking mu dokonale seděl. Krátké vlasy měl sčesané dozadu a na spodním rtu mu visel nezapálený doutník. Hned ho poznala, byl to obchodní společník monsieura Munroa a bývalý milenec Peggy Schramburgové. Arogantní chlap – při minulých návštěvách ho slyšela, jak se při kouření u bazénu holedbá milostnými úspěchy a kontakty na německého kancléře. Žena po jeho boku měla matně růžové šaty z hedvábného šifonu, jehož vrstvy jí smyslně obepínaly tělo, a kolem ramen štólu z liščí kožešiny. S vyumělkovaným úsměvem se rozhlížela po sále, ale její tmavé oči zůstávaly chladné. Zdviženým obočím jako by svému společníkovi naznačovala, že by nejraději byla někde jinde.

„Herr Bloch, Coco, jsem tak šťastná, že se vám podařilo přijít,“ hlaholila madame. „Obávala jsem se, že to nestihnete.“

Peggy vedle ní zbledla.

„Bylo by ode mě nezdvořilé neukázat se tu, když mi váš manžel zaručil přednostní dodání látek,“ odvětil Herr Bloch. „A Coco mi byla po celé léto tak roztomilou hostitelkou, že jsem ji nedokázal připravit o tento fantastický večírek. Mademoiselle Schramburgová.“ Přikročil k Američance a zvedl si její ochablou ruku ke rtům. „Je mi potěšením. Vypadáte skvěle.“

Úplně strnulá si od něj nechala políbit ruku a očima bloudila po okolí. Pak dvakrát po sobě polkla, jako by potlačovala kašel. Margot nalila do sklenice vodu a mladé ženě ji podala.

Herr Bloch s doprovodem přešel na druhou stranu místnosti, aby se pozdravil s dalšími hosty.

Margot dál setrvala vedle mademoiselle pro případ, že by ještě něco potřebovala. Misku s vonnou směsí si přendala do druhé ruky, aby výpary nestoupaly ženě přímo pod nos. Madame Munroová ji sice ujistila, že má hru dobře promyšlenou, ale Margot doufala, že od svých

plánů vzhledem k rozjitřeným nervům mademoiselle upustí. Nebylo by od ní správné chtít po ní takovou věc.

Leda by Peggy Schramburgová byla prvotřídní herečka.

Margot si obě okouzující ženy prohlížela: jednu starší a vychytralou, druhou s nevinným pohledem plaché srny, jaký si mohou dovolit pouze ti nesmírně bohatí.

Dav odměnil akrobatku pochvalnými výkřiky a potleskem. Ta mezitím sklouzla po hrazdě a zůstala zavěšená pouze za jednu nohu. Její třpytící se ňadra se pohupovala nad hlavami diváků a nikdo od nich nedokázal odtrhnout zrak.

Monsieur Munro objal manželku kolem pasu. „Vezměte si z ní příklad!“ oslovil mladou Američanku. „Nikdo neumí uspořádat tak grandiózní večírek jako moje Tilly. Jen doufám, že se akciový trh udrží a Herr Bloch nepřestane kupovat mé látky. Víím, že se k vám zachoval hanebně, ale pamatujte, jakmile zvednete kotvy, tomu chlapovi dojde, jaký byl hlupák. Jenže byznys je zkrátka byznys, je to tak? Svět se musí točit dál.“ Monsieur Munro se zasmál, vtiskl své ženě polibek do zvlněných vlasů a natáhl se pro sklenici šampaňského.

Margot se nejprve domnívala, že Peggy je roztřesená kvůli té hře na vraždu, do které byla zatažena. Nyní ji ale napadlo, že hezká mladá žena myslí na něco úplně jiného. Znervóznilo ji setkání s bývalým milencem. Zaťatá čelist prozrazovala silné vnitřní napětí.

Sklenice o sebe ťukly a dědička, zřejmě už o něco klidnější, natáhla bledý labutí krk ke stropu. „Tilly, kdes sehnala tuhle úžasnou umělkyni?“

„Dohodil mi ji jeden z našich zahradníků, Gabriel. Věřila bys, že býval členem pařížské kočovné cirkusové společnosti?“

„Vážně?“ podivila se mademoiselle a ruka jí ohromně vzlétla k hrudi.

„Je to poklad, drahoušku. Ale není dobré pouštět si personál příliš k tělu. Každý by se měl držet svého kopyta.“

„Nu, mně je jedno, kdes ji vykotala, Tilly,“ vmísil se do hovoru monsieur Munro. „Moc se mi líbí!“ Spiklenecy na Peggy zamrkal a pak opět zvedl oči k akrobatce. Když znovu objal manželku kolem pasu, nepatrně sebou škubla a Margot se nedokázala rozhodnout, zda ta podrážděná reakce platila jejímu muži či mladší ženě.

Pomyslela na Gabriela a v duchu se přenesla přes terasu a bazén tam, kde nad živým plotem z vavřínových keřů vykukovala terakotová střecha zahradnického přístřešku. Je tam teď? Ráda by mu doručila lístek se vzkazem ještě před začátkem ohňostroje. Až bude mít z krku tu pitomou vraždu, doufala, že si s ní na útesech nad mořem vypije sklenku šampaňského. Zaměstnavatelé na důkaz svého vlastenectví dovolovali personálu, aby poté, co splnil své povinnosti, si i on připil na oslavu výročí pádu Bastily. Margot bývala obvykle příliš unavená, než aby se těch pijatyk účastnila, ale nyní ji přitahovalo to tajemné období, které Gabriel prožil od doby, co spolu chodili do školy, a fascinovaly ji historky o cestách s cirkusem od Madridu po Istanbul. Nemohla se dočkat, až uslyší další.

Zastavila se a vdechla vůni, kterou roznášela. Poprvé jí budoucnost zavoněla příslibem radosti z objevování dalekých míst.

Kapela spustila další skladbu a sál dál nabízel oslňující přehlídku hedvábí, parfémů, kožešin a flitřů. Madame Munroová na Margot netrpělivě kývla a naznačila jí, aby pokračovala ve své voňavé misi. Přesunula se tedy dál, když tu koutkem oka zahlédla malého Maxima Laurenta navlečeného do miniaturního smokingu – určitě ho ušili na výslovné přání madame –, jak u vchodu zdraví s uličnickým úsměvem hosty, tmavé kučery sčesané

dozadu a uhlazené brilantinou. Ženám podával kytičky z rozmarýnu, tymiánu a levandule a ty si je vázaly kolem zápěstí červenými, bílými nebo modrými stužkami. Muži dostávali poupátka k zastrčení do klopky, ladící s kytičkami.

Maxime byl Gabrielův mladší bratr. Oba žili ještě s otcem v domku správce za živým plotem. Margot měla chlapce ráda a často se o něj starala, když jeho otec musel pracovat po setmění nebo o víkendů. Maxime miloval obrázkové knížky a Margot kvůli němu na vesnických trzích prohledávala stánky s použitými knihami, dokud nenašla nějakou levnou, kterou si s ním pak četla.

Zamířila k místu, kde stál. Když si jí všiml, oči mu zazjiskřily radostí. Sametový polštářek s poupaty mu vypadl z ruky a vrhl se jí kolem krku. „Ma-Ma.“

„Maxime!“ Klekla si, aby polštářek zvedla a zároveň posbírala z mramorové dlažby pár zbývajících kytiček. „Vypadáš úžasně!“ Políbila ho na obě tváře a objala ho.

Hoch si zívln a svěsil ramena. „Jsem ospalý. Odveď mě domů a přečteš mi pohádku?“

„Nemůžu, prcku. Musím pracovat.“ Zamračil se a ona ho štípala do tváře. „Odvedl jsi skvělou práci.“ Rozhlédla se kolem a došla k závěru, že ho nikdo nebude postrádat. Většina hostů popíjela už druhou nebo třetí sklenku šampaňského. „Měl bys běžet domů.“

„Ale... madame –“ Vypadal, že se rozplácne.

„Pššš, Maxime.“ Stiskla mu ruce. Přes rameno viděla madame Munroovou, jak si bere další pohár šampaňského a s jedním z amerických spisovatelů z vesnice zkouší kroky charlestonu. Margot ty lidi často vídala v kavárně, jak se sklánějí nad šálkem kávy ráno a sklenicí pastisu s anýzovou příchutí odpoledne. Bavili se spolu a s místními o politice, navzájem si předčítali ze svých rukopisů, líně popíjeli a cosi škrábali do svých v kůži vázaných zápisníků. Vzpomněla si na svůj deník nahoře v pokoji – s láskou

uchovávaný narozeninový dárek od maminky – a jeho prázdné stránky.

Odvedla dítě k zadnímu vchodu. „Jdi domů, Maxime.“ Políbila ho na temeno hlavy.

„Margot!“ prořízl vzduch hlas madame.

Margot si stoupla do dveří, aby zakryla chlapce před jejím pohledem, sáhla do kapsy zástěry a vyndala lístek. „Můžeš to předat Gabrielovi? Ale prosím nikomu jinému o tom neříkej.“ Políbila ho na hebkou tvářičku, vonící čerstvě posekanou trávou a mýdlem. „Je to naše tajemství.“

„*Promis juré.*“ Zvedl buclatou ruku a vystrčil malíček.

„Děkuju, a teď už upaluj.“

Hoch vyběhl ven, prohnal se kolem bazénu, zamával jí lístkem v upoceně dlaní a zmizel ve tmě. Margot stále svírala polštářek. Odložila ho do výklenku a vrátila se ke své práci.

Neúnavná akrobatka se nepřestávala otáčet pod stropem a večerním vzduchem se nesly zvuky hudby a živé konverzace. Nádherně oblečené ženy se dožadovaly pozornosti ošuntělých spisovatelů a uhlazených politiků. Na safírové hladině bazénu se odrážely tisíce světél, oceán pod útesy byl inkoustově černý. Margot si vzrušeně vzdychla, omámená náhlým přívalem štěstí.

Měla za sebou typický horký červencový den na Azurovém pobřeží, ale nyní jí tvář ofoukl ostrý náraz letního mistrálu, ohlašující změnu počasí.

Krátce před půlnocí se Margot podle pokynů skrčila za palmou v květináči na balkoně vily, odkud měla dobrý výhled na mademoiselle Schramburgovou.

Podívala se na hodinky, které jí půjčila madame Munroová: bylo 23:56. Za čtyři minuty na balkon vklouzne americká dědička zahalená hedvábím a vůní parfému, zatřepe loknami a –

Nyní ale nezbývá než čekat.

Otevřenými dveřmi sem zazníval smích a cinkání skleniček, krajkové záclony vlály ve větru. Obvykle by je narovнала a svázala stuhou, ale madame ji instruovala, aby zůstala na svém místě. Nemohla si dovolit neuposlechnout.

Zavrtěla se, aby jí nezdřevněly nohy, a natáhla do plic vůni bylin na útesech. Slaný vítr od moře bičoval pobřežní skály a ohýbal cypřiše v aleji. Šumění fontán na obou stranách bazénu ji uklidňovalo.

23:58.

Náhle zaslechla hvizd. Zatajil se jí dech. Ne, nebyl to pták. Když pohlédla do zahrady, za vavřínovým plotem zmizel stín. Je tam, čeká na ni.

23:59

Američanka vyšla z jídelny na balkon a zapálila si cigaretu. Za ní se objevil muž v bílém smokingu, Herr Bloch. Či snad monsieur Munro? Oba byli statní a tmavovlasí – ze svého úkrytu Margot muže nepoznala, a navíc k ní byl otočený zády.

Zarazila se. Tohle nebylo v plánu.

Muž dívce něco polohlasem pošeptal. Margot napínala uši. Pak chytil mademoiselle za ruku. „Neměla jste –“

Vytrhla se mu. „Nechte mě. Tohle vám neprojde –“

Muž zašel dovnitř a žena odhodila cigaretu přes zábradlí balkonu. Zvedla ruku ke svému dlouhému krku a chytila se za něj. Obnažená záda jí strnula napětím.

Margot očekávala, že se k ní Američanka otočí obličejem, ale ta nehybně zírala na moře, jako by po něčem pátrala.

Margot sáhla po revolveru ukrytém za palmou, opřela jeho studenou hlaveň o palec a zvedla zbraň k nebi.

Prásk!

Na obloze vybuchla světla ohňostroje a rozprskla se na stovky stříbrných hvězdiček. Krásná mladá dívka něco ne-

zřetelně zamumlala a svezla se k zemi. Hedvábná látka se jí rozprostřela kolem boků.

Na terakotových dlaždicích se šířila kaluž krve vytékající dříve z hlavy. Šokovaná Margot s vytřeštěnými očima zírala na bezvládné tělo.

LE MONDE

ČERVEN 2019

AUTORKA BESTSELLERŮ JOSÉPHINE MURANTOVÁ ZEMŘELA VE VĚKU 100 LET

NEKROLOG

Autor: Dr. CLÉMENT TAZI

Královna francouzského detektivního románu Joséphine Murantová zemřela pouhý měsíc po oslavě stých narozenin. Po celém světě se prodalo patnáct milionů výtisků jejích devětatřiceti knih, přeložených do dvaceti jazyků. Snad nejznámějším titulem je román *Zapomenutá*, podle něž se Netflix chystá natočit seriál.

V interview pro literární magazín *Réalités* uvedla při vydání svého debutu nazvaného *Ztracené dítě*, že její první dokončený rukopis kdysi odmítli. „Nakladatelství se mému prvnímu pokusu o detektivní román vysmálo. Označilo jeho zápletku za nepravděpodobnou. Bylo to pro mě velmi poučné.“ Dál se na toto téma odmítla vyjádřit.

Murantová vystudovala literaturu na Sorbonně a před válkou pracovala jako novinářka a literární kritička. Přestože vždy popírala, že by byla zapojená do hnutí odporu, za německé okupace ji obvinili, že spolupracovala na tvorbě podzemního zpravodaje *Liberté*, jenž dosáhl mezi polovinou prosince 1940 a koncem března 1941 osmi vydání. V roce 1941 byla vězněna ve Fresnes, kde sdílela celu se známou vražedkyní Margot Bissetovou. V roce 1942 ji odsoudili k deportaci a pěti letům odnětí svobody. Spolu s Bissetovou ji přeložili do německé věznice v Anrathu, kde pracovaly v neblaze proslulé továrně Phrix na výrobu viskózových vláken. Podle záznamů zemřela Bissetová na následky pracovního úrazu.

Po osvobození v roce 1945 Murantová z vězení nejprve odjela zpátky do Paříže, ale stáhla se do soukromí a k novinářské činnosti se nevrátila. V psaní však pokračovala. Uchýlila se do světa literatury a psala napínavé příběhy z vyšší společnosti, vyznačující se silnými ženskými postavami. Mnozí kritici označují její dílo za „předchůdce domestic noir“. Autorka bestsellerů podle *New York Times* Nancy Popperová uvedla: „Murantová dala světu najevo, že ‚ženská detektivka‘ není žádný podřadný žánr.“

Čtyřicet let po setkání s Margot Bissetovou si Murantová koupila Vilu Sanary na Azurovém pobřeží, luxusní sídlo, kde Bissetová pracovala před svým zatčením jako služebná. Právě tam došlo k vraždě americké dědičky Peggy Schramburgové. Její vražedkyní byla údajně Bissetová.

Murantová se odmítala podrobněji šířit o svém uvěznění a vztahu s Bissetovou, avšak s jedinou výjimkou. V interview pro *Réalités* prohlásila s překvapivou vehemencí: „Margot Bissetová by nedokázala udělat něco špatného.“

Poslední léta prožila Murantová poklidně stranou společnosti na Azurovém pobřeží, ale nepřestávala psát. Teprve osmnáct měsíců před smrtí jí horšící se zrak a nastupující demence znemožnily v této činnosti pokračovat. Jak prozradila v sérii BBC *Crime Writers*, klíčem k jejímu dlouhému životu byly „litry rosé, dlouhé procházky po útesech a žádné otravné děti“.

Jejími pozůstalými jsou prasynovec Raphaël Allard, jeho choť Genevieve Blacková a praprasynovec Hugo Allard.

Clément Tazi, historik a dokumentarista, je kurátorem Muzea města Marseille. V roce 2004 zpovídal Joséphine Murantovou v rámci pořadu BBC *Uncovering History*.

2. kapitola

EVIE

VILA SANARY
SOUČASNOST

Evie Blacková a její syn Hugo Allard sledovali ze zadního sedadla uberu, jak betonové věžáky předměstí Nice střídá kopcovitá krajina se stále příkřejšími svahy, stuhami vinic a půvabnými kamennými vilami s modrými okenicemi. Evie ležel na klíně dopis od dr. Clémenta Taziho, žádost o pomoc při uspořádání výstavy.

Vzhledem ke stoupajícímu zájmu o dějiny druhé světové války se domnívám, že tato retrospektiva by mohla být dobrou příležitostí předvést – samozřejmě s nejvyšší úctou – některé artefakty ze života Joséphine Murantové a snad i dokumenty, jež by ozřejmily pozadí jejího uvěznění a činnosti za války.

Promiňte, že Vás obtěžuji, ale podmínkou udělení grantu je uspořádání výstavy během čtrnácti měsíců, takže bych se s Vámi velmi rád setkal. Byl bych Vám nesmírně zavázán, kdybyste na tomto projektu participovala a podpořila jej.

Dokud byla Joséphine naživu, Eviin manžel Raph s oblibou končil v práci už ve čtvrtek večer a vyrážel s rodinou strávit víkend na pobřeží s rozeklanými skalami a slaným

mořským vzduchem. Po Joséphinině smrti v tomto osvěžujícím zvyku pokračoval. Ale pak se všechno změnilo a od jejich poslední návštěvy tady uplynul už rok.

Evie vzhlédla k Hugovi, který zaujatě přejížděl prstem po displeji telefonu, lhostejný k záplavám levandule vlnícím se na pláních pod nimi a olivovým hájkům přilepeným ke skalnatým terasám nad nimi. Tohle bylo Eviino poslední léto se synem, než se zase vrátí do školy, aby odmaturoval, zažil svůj *grand bal* a absolvoval další přechodové rituály spojené se zkouškou dospělosti.

Pohledem se vrátila k závěru dopisu. *Doufám, že by Vás příliš neobtěžovalo, kdybychom na výstavu zařadili i Joséphinin nevydaný rukopis.*

Evie si prohrábla prsty vlasy a zvedla hlavu. Po Joséphinině smrti se toho rukopisu dožadovali už její nakladatelé, jelikož by to byl zaručeně bestseller. Nikdo bohužel nevěděl, kde se nalézá a jestli vůbec existuje.

V té době se Joséphininou pozůstalostí zabýval Raph. Ale pak pouhých šest měsíců po skonu své pratety nečekaně zemřel na krvácení do mozku i on.

Evie trvalo osmnáct měsíců, než se prokousala všemi francouzskými zákonnými předpisy týkajícími se pozůstalosti a závěti, a teprve nyní se dostávala na dno krabice s dokumenty. Kromě toho se blížil termín odevzdání jejich botanických ilustrací a musela se věnovat vedení svého podniku – obchodu La Maison Rustique, nacházejícího se ve čtvrti Saint-Germain a zaměřeného na prodej vzácných botanických knih, ilustrací a rukopisů. A k tomu měla nádavkem doma truchlícího adolescenta. Na hledání ztraceného rukopisu, jakkoli cenného, jí opravdu už nezbýval čas.

Podle Joséphininy závěti měly její autorské zisky směřovat do speciálně vytvořené Nadace Joséphine Murantové. Další bestseller by v následujících letech zajistil víc prostředků na tyto aktivity, financující knihy pro místní

školy a azylový dům pro ženy v nesnázích. Joséphine by si to nepochybně přála. Přesto Evie trápily pochybnosti. Kdyby takový rukopis existoval, proč ho Joséphine nepostoupila k vydání sama? Spisovatelka byla dlouho ve vynikajícím duševním stavu, teprve poslední měsíce jí mozek zakalila zhoršující se demence. Kdyby si Joséphine Murantová přála rukopis vydat, udělala by to.

Ale samozřejmě, než bude Evie moci o rukopisu nějak rozhodnout, musí ho nejprve najít.

Prsty přešla po dopisu doktora Taziho. *Kvalitní papír – stará škola*, pomyslela si při úvahách, jaký asi kurátor je.

Joséphine odkázala Raphovi a jeho rodině Vilu Sanary, svůj pařížský byt a vše, co se v obou nemovitostech nacházelo. Jak bylo jejím zvykem, doplnila odkaz tajemnou poznámkou: *Spoléhám na to, že budete tato místa milovat stejně, jako jsem je milovala já*. Zbytek závěti obsahoval pokyny týkající se nadace a obecné instrukce ohledně užívání vily a bytu. Stanovily, že určití členové personálu mají zůstat doživotními zaměstnanci, určovaly rozdělení produkce olivového oleje mezi sousedy (obzvláště choulostivé téma) a zahrnovaly seznam úkolů, které Raph stihl splnit jen z poloviny: dosázení prázdných úseků živého vavřínového plotu, výměnu všech skřípajících oken vily stejně jako parketových podlah a tapet v pařížském bytě atd. *Spoléhám na to, že se o tyto nemovitosti a jejich zařízení postaráte, aby zůstaly zachovány pro další generaci*.

Nyní byli dědici toho všeho Evie s Hugem a příslušela jim i místa ve správní radě nadace. Evie byla odhodlaná odškrtnout si během tohoto léta několik dalších bodů ze seznamu povinností. Výstava byla vlastně vítaným impulzem, aby se pustila do práce. A pokud existuje nějaký nevydaný rukopis, určitě bude zahrabaný někde mezi dokumenty v Joséphinině knihovně.

Evie stáhla okénko, aby se nadechla mořského vzduchu. Vesnická pekařství, kolem nichž projížděli, nabízela

čerstvě upečené bochníky chleba a bagety. Za výklady byly vidět vyrovnané řady krásně tvarovaných láhví růžových vín, kbelíky na chodnicích přetékalý růžovými a bílými růžemi. Výloha malé cukrárny nabízela tácy s úhledně vyrovnanými řezy místního jablečného koláče tarte Tatin, bábovičkami canelé, miskami s crème brûlée a croissanty. V pojízdném stánku se daly koupit trojúhelníky tenoučkových palačinek, naplněných ořechovým sýrem a posypaných místním kořením či pomazaných nutellou. Při pohledu na ty dobroty se Evie sbíhaly sliny.

Od Raphovy smrti se sem vrátili jen jednou. Byla si vědoma, že je nespravedlivá, ale rozčilovali ji všichni ti šťastní rozesmátí turisté v plážových šatech a plátěnkách, toulající se ruku v ruce hezkými vesničkami na pobřeží a pořízující si selfička svých spálených nosů. I oni s Raphem k takovým kdysi patřili. Procházeli se s Hugem zavěšeným v šátku a pak usazeným v kočárku. Popíjeli rosé a zajíдали ho teplým slaným chlebem s místním olivovým olejem, sladkými rajčátky, plněnými vinnými listy a čerstvými grilovanými rybami. Na místních trzích se prohrabovali nejrozumnější veteši a zbytky látek a jen tak, bez zjevného důvodu, si už dopoledne dopřávali sklenku bublinek, protože byly prázdniny a oni byli mladí a šťastní.

Musela si však přiznat, že se jí po tomto místě stýskalo, toužila po jeho kráse a půvabu. Než se seznámila s Raphem, bylo pro ni Azurové pobřeží profláklá destinace. Klišé, stejně jako Paříž. Jenže pak si Paříž zamilovala – a zamilovala se do Rapha. Takže proč ne do Azurového pobřeží?

Už brzy dorazí do první vesnice na úpatí kopců, kde Raph vždycky požádal řidiče, aby zastavil, vyběhl z auta do nejbližšího pekařství a vrátil se s hnědými papírovými sáčky s místním chlebem fougasse. Odtrhávali si pak kousky teplého chleba a auto zaplnila vůně provensálských bylinek.

Pohlédla na svého krásného syna, téměř osmnáctiletého, kterému z uší věčně čouhala sluchátka. Shrbený zíral do mobilu a palcem přejížděl po obrazovce ve zdánlivě jediném nekončícím pohybu. Tentokrát našťestí voněl antiperspirantem a šamponem – ne jako jindy – a ona se málem neudržela a shrnula mu z čela pramen vlasů, jako to dělávala, když byl malý.

Zaskočilo ji, jak jí chybí mazlení s ním z dob, kdy byl ještě miminko. Jeho nejisté batolecí kroky. Rozjařená tvář, když střelil svůj první gól. Všechny ty verze Huga byly minulostí, stejně jako Raph. Nyní žila s ohleduplným, zvědavým adolescentem, který klopytal do dospělosti jako hříbě, jež se jeden dne postaví na nepevné nohy a příští už v divokém cvalu vyráží do světa. U večere se pouštěl do filozofických debat sahajících od nespravedlivé války v Sýrii po úvahy, zda nepřístojnost krkání u stolu nemá být považována za společenský přežitek. Evie si ty rozhovory moc užívala.

Ale některé dny ji stálo obrovské úsilí vylákat Huga z jeho temné nory. To on našel otce na podlaze koupelny mrtvého. Přirozeně to na něm zanechalo následky. Stahoval se do sebe, býval mrzutý či smutný, hlavně v situacích, kdy mu otec obzvlášť chyběl – po vítězství ve fotbale nebo při návštěvě restaurace. Jeho terapeut Evie ujistil, že žal a trauma jsou v této situaci normální a že časem budou ustupovat, chce to jen trpělivost a déletrvající terapii.

Doufala, že letní pauza mu – jim oběma – poskytne prostor k nadechnutí, který oba potřebují, aby se dali dohromady, než syn vylétne z hnízda.

Když se přiblížili k vesnici, požádala Evie řidiče: „Mohli byste na chvíli zastavit, prosím? Jen pro něco zaskočím do pekařství.“

Motor ztichl a Hugo s tázavým výrazem vzhlédl od displeje. „Co se děje?“ Kolem by klidně mohly vybuchovat granáty a ten kluk by si ničeho nevšiml.

„Jdu tamhle,“ ukázala Evie na obchůdek a vyskočila z vozu. O dvě minuty později podávala jeden papírový sáček vděčnému řidiči a druhý lhostejnému Hugovi. Jakmile rozlomili dosud teplý chléb, zaplnila interiér vozu vůně rozmarýnu, tymiánu a oregana.

„Vzpomínám si na tu chuť,“ pronesl Hugo tiše.

Evie přikývla a sousto jí uvízlo v krku. „Ovšem,“ přikývla s plnou pusou.

„Tolik se mi po tátovi stýská.“ Hugo se na ni podíval tmavými očima svého otce a zamrkal, aby zadržel slzy.

„Mně taky.“ Evie opětovala synův pohled a volnou rukou mu stiskla koleno.

„Táta to tady měl moc rád. Jídlo a všechno ostatní.“ Evie se podívovala, kde se v synově hlase vzala australská nenucenost, přestože byl v její vlasti jen hostem.

„Tohle přímo miloval.“ Zamávala ve vzduchu posledním kouskem provensálského chleba a její povzbudivý úsměv měl zakrýt tíhu na hrudi. Hugo dojedl a otřel si dlaní oči. Když si zase zapnul sluchátka, Evie mu položila hlavu na rameno a zašeptala: „A hlavně miloval tebe, chlapče. Víc než cokoli na světě.“

Hugo si zastrčil bílé čudlíky do uší. „Já vím.“

Evie cítila, jak mu rameno ztuhlo napětím. Zvedla hlavu, aby se na něj podívala. Hleděl ven z okna a pouze jeho poskakující noha naznačovala, že poslouchá hudbu. Kdo by mu mohl zazlívát, že se cítí ztracený?

Snažila se utěšit pohledem na skalnaté pobřeží a malebné střídání úbočí kopců, vinic, olivových hájů a vil za oknem vozu. Projeli ještě pár vesnic a už se před nimi objevila brána Vily Sanary a pak pod koly vozu zaskřípal šterk, když zvolna projížděli po příjezdové cestě kolem olivovníků a záhonů levandule. Ta kombinace šedé a modré ji vždy brala za srdce, i nyní ji potěšilo, že se nic nezměnilo.

Správci domu, monsieur a madame Laurentovi, zjevně místo dál udržovali ve vynikajícím stavu. Také jim

bylo velmi drahé. Pro Maxe Laurenta byla vila celoživotním domovem a zaměstnavatelem. Svou anglickou manželku poznal, když tu s rodinou trávil dovolenou.

Cesta se rozšířila a už se před nimi zjevila Vila Sanary: tyčící se kamenné zdi v odpoledním světle narůžověle svítily, s nimi kontrastovaly kobaltově modré okenice, terasu zdobily sukulenty a cypřiše v hliněných květináčích.

Laurentovi přispěchali dolů po schodech, každý otevřel jedny dveře vozu a vytáhl Evie a Huga ven na slunce.

„Bonjour, Evie, vítej Hugo, moc rádi vás zase vidíme,“ mumlala Angličanka s výrazným yorkshirským akcentem, když objímala Evie. Měla měkké tělo a voněla růžovou vodou. Vypadala stále stejně: šedé vlasy měla sčesané dozadu do volného drdolu a na sobě modrou šatovou zástěru.

Monsieur Laurent celý bez sebe radostí nadšeně třásl Hugovou pravicí. „Bože, Hugo, ty jsi ale vysoký! Ještěže madame Laurentová dnes napekla dost focaccii. A co fotbal? Tvoje matka nám poslala fotografii vašeho týmu po finálovém utkání.“ Pustil Hugovu ruku a chytil chlapce za ramena. „Tys ale vyrostl. Čím tě máma krmí?“ Přistoupil k Evie a políbil ji na obě tváře. „*Ma chérie!* Jsme moc šťastní, že tu strávíte léto.“

„Upekla jsem kuře s bramborami, Hugo. Přesně jak to máš rád.“ Madame Laurentová si radostně mnula ruce.

„Už se těším,“ prohlásil Hugo, rozpačitě si vyndal z uší sluchátka a nenápadně je zastrčil do kapsy. Pak políbil madame Laurentovou na obě tváře. „Vypadáte oba skvěle. Jak se daří vašim zeleninovým záhonům? Loni jste toho vypěstovali tolik, že byste tím klidně nakrmili celou vesnici, kdyby bylo potřeba.“

Laurentovi se na sebe usmáli, potěšeni tím, že si ten milý mladík pamatuje jejich vášeň.

Evie se snažila nedat najevo, jak ji ohromila Hugova zdvořilost. Takže on *umí* být milý! Jen si to šetří pro druhé

lidi. Věděla, že je to u adolescentů obvyklé, ale přesto ji to zabolelo.

Madame Laurentová se zavěsila do Huga a vedla ho do domu. „Pojď, upekla jsem ti citronový koláč s mákem. Můžeš si na něm pochutnat u bazénu. A čeká vás plný džbán ledového čaje. Dneska je pořádné vedro, chlapče!“

Všichni čtyři vstoupili do haly s podlahou z terakotových dlaždic a přešli kolem točitého schodiště z tepaného železa na zadní terasu. Před nimi se v odpoledním slunci třpytil bazén.

„Moje oblíbené místo!“ zvolal Hugo a nadšeně pohlédl na madame Laurentovou. „Myslím, že se hned namočím.“

„Jestli se dobře pamatuju, máchali jste se v bazénu v jednom kuse, *mes amis*,“ zazubil se monsieur Laurent a vyrazil ke kuchyni. „*Excusez-moi*.“

Tři zbylí se posadili do rákosových křesel. „Jsem tak ráda, že jste přijeli,“ opakovala starší žena. „Vím, že jste se museli potýkat se spoustou věcí. A vím, že bez našeho milovaného Rapha to nebude stejné jako předtím.“ Pohladila Evie po rameni. „Budeme se snažit, aby se vám tu i přesto líbilo. Je to váš domov! Monsieur Laurent už týdný krotí trávník a piplá se s rajčaty. Což je výborné,“ spiklenecky se naklonila dopředu, „protože se mi nemotá v kuchyni.“ Zachichotala se.

„Vlastně jsem chtěl monsieuru Laurentovi nabídnout pomoc,“ řekl Hugo. „Ale zdá se, že má všechno pod kontrolou.“

„Přesto by ji neodmítl,“ poznamenala madame Laurentová, když se objevil její manžel se stříbrným podnosem, na němž se skvěl koláč a čtyři sklenice ledového čaje.

Jak kladl podnos na stůl, led ve sklenicích zacinkal a Evie si poprvé všimla, že se starci třesou ruce a vlasy mu prořídly. V duchu se snažila spočítat, kolik je mu

let – něco mezi osmdesáti a devadesáti? Vždycky býval tak čiperný a urostlý. A madame Laurentová nezestárla ani o den. Se svými růžovými tvářemi, úhledným drdůlkem a statnou postavou vypadala nanejvýš na pětasedesát, přestože musela být mnohem starší. Její vnučata byla už dávno dospělá. Vnuk pracoval na vinicích v Burgundsku a vnučka měla před sebou slibnou kariéru v Hollywoodu.

Evie se rozhlížela po dokonale upravené zahradě. „Tohle místo je pravý ráj. *Magnifique*.“ Vzhledla k synovi, který právě zaujatě krájel koláč a rozdával jeho kousky na modrých talířcích.

Povídali si o Hugově studiu – zajímala ho víc fyzika než chemie, Baudelaire než Rúmí a soudil, že kolem Shakespeara se nadělá zbytečně moc povyku. Pak se konverzace stočila ke vzácnému rukopisu o orchidejích, který Evie právě prodala sběrateli v Amsterdamu, a k nové biodynamické bylinné směsi, kterou monsieur Laurent vymyslel pro své růže.

„Čichněte si!“ Madame Laurentová zvedla vázu s růžově a bíle zbarvenými růžemi Evie až k nosu a ta souhlasila, že voní překrásně.

Slunce se pomalu klonilo k západu a čtveřice pokračovala ve veselém hovoru a svěřovala si historky ze svého života.

„Tak co ten dopis z muzea?“ podotkla madame Laurentová a složila ruce v klíně. „Doktor Tazi se chystá zítra přijet a projít si Joséphininy věci?“

Evie se pousmála, když si vzpomněla na ručně psaný dopis. „Ano, pokud vím. Krátce jsme spolu telefonovali. Velmi rád by uspořádal výstavu, která by byla inspirací pro začínající spisovatele, potěšila její fanoušky a vyjádřila zaslouženou úctu jejímu životnímu příběhu. Chápu to tak, že chce zkombinovat osobní předměty z jejího poválečného života a archivní materiály z války.“